

acts; 2) long-term or / and systematic (repetitive) actions; 3) collective nature; 4) the role structure; 5) aggressiveness; 6) power imbalance between the victim and the aggressor; 7) bullying is a behavior; 8) has a personal purpose; 9) has no signs of self-defense. The article offers a universal classification of types of bullying, in particular physical bullying (acts of aggressive nature (beating, pushing, striking, striking); social bullying (creating a tense atmosphere for learning, to form a superficial attitude of the group, even teachers or school staff to the victim, boycott, isolation, persecution); verbal bullying (threats, humiliation, ridicule, hostile facial expressions and gestures, abusive nicknames); economic bullying (seizure of money and material things, damage of personal property); sexual bullying (humiliating gestures, jokes of a sexual nature, coercion to certain negative actions, shooting in dressing rooms); cyberbullying (messaging, images, photos, videos, harassing, abusive behavior, hacking into personal mailboxes or accounts, corrupting personal information, abusive behavior in chats, social networks, and mobile). In addition, special attention has been paid to preventing this negative phenomenon. As a result of the research, the author proposes changes to the current legislation in the field of counteraction to billing, in particular the need to clarify the actions as long-term and systematic, as well as to provide for the possibility of conducting of bullying by a group of people or bullying against of group of people. The author considers it necessary to further define bullying as an act having a personal purpose.

Keywords: bullying, cyberbullying, prevention of cyberbullying, school violence, bully.

Розвадовський В.І.

НОВЕЛИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

УДК 342.536.1

<https://doi.org/10.15330/apiclu.50.89-96>

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі українського державотворення відбувається реформування різних державних структур. Це, по-перше, обумовлено характером суспільних відносин, які складаються у взаємодії між суспільством та державою і за яких громадянське суспільство України вимагає суттєвих змін у формуванні та функціонуванні державного апарату України. По-друге, були внесені суттєві зміни у зміст Конституції України як у частині розуміння правової природи, системи та особливостей функціонування судової системи України, так і у частині правового становища самого Конституційного Суду України як окремої, особливої ланки державного апарату Украї-

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ

ни. По-третє, удосконалено кадрове законодавство України у сфері формування органів державної влади.

Безумовно, усе вищенаведене не могло не вплинути і на оновлення законодавства України, яке врегульовує питання формування та функціонування Конституційного Суду України, а отже – обумовило появу низки правових новел у цій сфері. Саме тому тема даної статті має актуальність та відзначається практичною значимістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику конституційної юстиції на дефінітивному рівні прямо чи опосередковано висвітлювали у своїх наукових публікаціях Н. Вітрук, Л. Д. Воеводін, А. П. Гаранов, М. М. Гульгай, В. В. Копейчиков, В. А. Кучинський, С. Л. Лисенков, В. А. Масленніков, О. Марцеляк, В. І. Новоселов та інші науковці.

Питання правового статусу особи та учасників конституційного провадження їх у тій чи іншій мірі досліджували В. Котюк, Є. Лукашева, О. Марцеляк, Н. Матузов, Н. Оніщенко, В. Патюлін, М. Строгович, Ю. Шемшученко.

Глобальні питання структури та функціонування Конституційного Суду України, проблеми правового статусу учасників конституційного провадження, а також засади реформування конституційної юстиції в Україні висвітлювали у своїх публікаціях В. М. Кампо та Н. К. Шаптала.

Виокремлення раніше невіршеної проблеми. Дослідження вищенаведених науковців та практиків мали вагомий внесок для вирішення низки проблем, пов'язаних зі статусом; проблем формування та функціонування Конституційного Суду України, питань реформування зазначеної державної інституції та правового статусу учасників конституційного провадження.

Разом з тим, окремого наукового дослідження потребує проблема юридичних новел конституційного провадження в Україні з урахуванням новітніх конституційних та законодавчих змін у питаннях правового становища Конституційного Суду України.

Постановка завдання. Враховуючи усе наведене вище, метою даної статті є системне дослідження новел конституційного про-

вадження в Україні та їх впливу на функціонування Конституційного Суду України.

Виклад основного матеріалу дослідження. За наслідками судової реформи 2016 року конституційно-правовий статус конституційної юстиції визначається Законом України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року (в подальшому – Закон) [1, с.2]. Слід зауважити, що даний закон відіграє важливу роль у розбудові нашої держави, як правової на принципах конституційної демократії та верховенства права.

Окрім того частина 2 статті 3 згаданого Закону передбачає, що порядок організації роботи Конституційного Суду України та відповідні правила процедури розгляду справ устанавлює Регламент Конституційного Суду України.

Однією з перших новел нині діючого Закону України «Про Конституційний Суд України» є ст. 7, у якій значно розширено каталог повноважень в порівнянні до двох попередніх законів (1992 та 1996 рр.). Так, до повноважень Суду належить:

1) надання за зверненням Президента України, або щонайменше сорока п'яти народних депутатів України висновків про відповідність Конституції України питань, які пропонуються для внесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою;

2) вирішення питань про відповідність Конституції України та законам України нормативно-правових актів Верховної ради Автономної Республіки Крим за зверненням Президента України згідно з частиною другою статті 137 Конституції України;

3) вирішення питань про відповідність Конституції України законів України (їх окремих положень) за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України [2].

Поряд з цим, закон передбачає офіційне тлумачення лише норм Конституції України. У той же час, за Законом «Про Конституційний Суд України» в редакції 1996 р. було передбачено повноваження щодо тлумачення і законів.

На наш погляд функція тлумачення норм Конституції та законів України, повинна належати єдиному органу конституційної юстиції України як незалежному та абстрагованому суб'єкту політико-правових процесів. Адже тлумачення не може бути поза рамками діяльності Суду, воно є необхідним елементом процесу вирішення будь-якого правового питання [3 с. 8].

З метою захисту та відновлення прав особи Суд може розглядати питання про відповідність Основному Закону акту або його окремих положень, який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин що виникли під час його чинності.

До новел також можна віднести статтю 32 Закону України «Про Конституційний Суд України» (Глава 5), якою законодавець поєднав не тільки європейську модель конституційної юстиції, а й англосаксонську у частині організаційної структури Суду. Про це свідчить запровадження Великої палати, як аналог Європейського Суду з прав людини, до якої входять всі судді, два сенати по 9 суддів та шість колегій по 3 судді в кожній. Перелічені суб'єкти конституційного провадження мають статус органів Суду (ч. 4 ст. 32 Закону).

Також змінені вимоги до судді Конституційного Суду України в частині вікового цензу не менше 40 років і не старше 70 років, стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше 15 років та високі моральні якості, є правником із визнаним рівнем компетентності (ч.1 ст.11 Закону).

Однак, на наш погляд, Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року не реалізував в повній мірі реформаторські новели основного Закону держави, а найголовніше – не забезпечив якісних змін в забезпеченні нової якості конституційної юрисдикції у частині здатності захисту Конституції України.

Відповідно ст. 2 Закону, Конституційний Суд здійснює свою діяльність на принципах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, відкритості, повного і всебічного розгляду справ, обґрунтованості та обов'язковості ухвалення ним рішень і висновків (стаття 2 Закону) [1, с.1]. Відповідно для реалізації пе-

релічених засад потрібний якісний відбір на посаду судді Конституційного Суду України. Однак, нині діюча редакція Закону про Конституційну юстицію не реалізує вимог частини 3 статті 148 Конституції України, щодо конкурсного відбору кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України. Так, ч.1 ст.12 Закону України «Про Конституційний Суд України» вибір кандидатів на посаду судді здійснюється Верховною Радою України, Президентом України, з'їздом суддів, самостійно, через свої конкурсні комісії. Фактично такий відбір нічим не відрізняється від редакції Закону України «Про Конституційний Суд України» від 1996 р. [4]. Тому така форма відбору на наш погляд не передбачає реальних конкурентних засад, тим самим не можливо вибрати найгідніших із претендентів на посаду судді, як важливих суб'єктів конституційного провадження.

Погоджуємося з позицією В. Кампо (судді Конституційного Суду України, у відставці) в тому, що кандидат на посаду судді Конституційного Суду повинен скласти спеціальний тест з Конституційного права та конституційної юстиції, представити матеріали практики про практичне застосування ним Основного Закону держави та Конституційного права у своїй професійній діяльності в продовж 5 років.

За таких обставин у чинний Закон України «Про Конституційний Суд України» (2017 р.) потрібно внеси зміни, щодо конкретизації відбору, а особливо 2-3 місячного стажування кандидатів на посаду судді конституційної юрисдикції. Можливо проходження і психологічного тесту.

Наступний недолік новації Закону щодо процедури звільнення суддів Конституційного суду України за юридичними факторами в числі вчинення ними істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування своїми обов'язками, що є несумісним зі статусом судді Конституційного Суду України, або невідповідності займаній посаді. Фактично закон не містить визначення зазначених понять, або критеріїв їх застосування, що приведе до подальшої практики не мотивованих звільнень суддів за вище вказаних фактів.

Відповідно до вимог частин 3 і 4 статті 44 Закону «Про Конституційний Суд України» кандидатуру керівника Секретаріату його першого та заступника призначає та звільняє з посади даний Суд. Фактично, таке повноваження суперечить Закону України «Про державну службу» оскільки базовий закон включає конкретний відбір згаданих посадових осіб, як державних службовців [5, с. 5].

Висновки. Виходячи з усього вищенаведеного, Закон України «Про Конституційний Суд України» розширив каталог повноважень суб'єктів провадження, особливо, введено інститут конституційної скарги, як єдиний дієвий механізм захисту фізичних та юридичних осіб щодо порушених прав і свобод.

Однак базовий закон в сучасних умовах, на наш погляд, потребує доповнень, зокрема в частині конкретизації процедури конкурсу кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України, особливо стажування в суді перед тим, як буде вирішено питання про їх призначення.

Крім того, доцільно передбачити в змінах до закону процедури звільнення суддів Суду, а також конкурентний відбір на посаду службовців категорії «А» щодо Секретаріату Конституційного Суду України.

1. *Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.09.2017 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
2. *Конституція України від 28.06.1996 р. зі змінами і доповненнями* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. *Розвадовський В. І. Особливості реалізації повноважень Конституційним Судом України. // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. Збірник наукових статей. Випуск 41, Івано-Франківськ. 2016. С. 3-15.*
4. *Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422/96-%D0%B2%D1%80>.
5. *Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

Розвадовський В. І. Новели конституційного провадження: теоретичний аспект

Стаття присвячена проблемі новел у конституційному провадженні, проблемам їх розуміння, запровадження та удосконалення низки пов'язаних з ними

положень. Закон України «Про Конституційний Суд України» розширив каталог повноважень суб'єктів провадження, особливо, введено інститут конституційної скарги, як єдиний дієвий механізм захисту фізичних та юридичних осіб щодо порушених прав і свобод.

На думку автора, зазначений закон потребує доповнень, зокрема в частині конкретизації процедури конкурсу кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України, особливо стажування в суді перед тим, як буде вирішено питання про їх призначення. Крім того, доцільно передбачити в змінах до закону процедури звільнення суддів суду, а також конкурентний відбір на посаду службовців категорії «А» щодо Секретаріату Конституційного Суду України.

Ключові слова: конституційна юстиція, європейська модель конституційної юстиції, Конституційний Суд України, суддя Конституційного Суду України, конституційне провадження, учасники конституційного провадження, новели конституційного провадження.

Розвадовський В. І. Новеллы конституционного производства: теоретический аспект

Статья посвящена проблеме новеллы в конституционном производстве, проблемам их понимания, внедрения и совершенствования ряда, связанных с ними положений. Закон Украины «О Конституционном Суде Украины» расширил каталог полномочий субъектов производства, особенно, введен институт конституционной жалобы, как единственный действенный механизм защиты физических и юридических лиц относительно нарушенных прав и свобод.

По мнению автора, данный закон требует дополнений, в частности в части конкретизации процедуры конкурса кандидатов на должность судьи Конституционного Суда Украины, особенно стажировку в суде, перед тем как будет решен вопрос об их назначении. Кроме того, целесообразно предусмотреть в изменениях к закону процедуры увольнения судей суда, а также конкурентный отбор на должность служащих категории «А» касательно Секретариата Конституционного Суда Украины.

Ключевые слова: конституционная юстиция, европейская модель конституционной юстиции, Конституционный Суд Украины, судья Конституционного Суда Украины, конституционное производство, участники конституционного производства, новеллы конституционного производства.

Rozvadovskyi V. I. Novels of constitutional production: theoretical aspect

The article is devoted to the problem of short stories in constitutional proceedings, the problems of their understanding, implementation and improvement of a number of related provisions. The Law of Ukraine "About the Constitutional Court of Ukraine" has expanded the catalogue of powers of production entities, especially the institution of a constitutional complaint has been introduced as the only effective mechanism for protecting individuals and legal entities regarding violated rights and freedoms.

The innovations of the current Law of Ukraine "On the Constitutional Court of Ukraine" included the following powers of this institution: providing, at the request of the President of Ukraine or at least forty-five people's deputies of Ukraine, conclusions

on the compliance of the Constitution of Ukraine with questions that are proposed for submission to an all-Ukrainian referendum on a popular initiative; resolving issues of compliance with the Constitution of Ukraine and the laws of Ukraine of regulatory legal acts of the Supreme Council of the Autonomous Republic of Crimea at the request of the President of Ukraine; resolving issues of compliance of the laws of Ukraine (their individual provisions) with the norms of the Constitution of Ukraine on the constitutional complaint of a person who believes that the law of Ukraine applied in the final judicial decision in his case is contrary to the Constitution of Ukraine.

The above law also provides for the official interpretation of only the norms of the Constitution of Ukraine. At the same time, under the Law “On the Constitutional Court of Ukraine”, as amended in 1996, powers were provided for the interpretation of laws. Moreover, according to the author, the function of interpreting the norms of the Constitution and laws of Ukraine should belong to a single body of constitutional justice of Ukraine as an independent and abstracted subject of political and legal processes.

According to the author’s opinion, certain provisions can be attributed to the novels of the law “On the Constitutional Court of Ukraine”, according to which the legislator combined not only the European model of constitutional justice, but also the Anglo-Saxon one in terms of the organizational structure of the Court. This is evidenced by the introduction of the Chamber as an analogue of the European Court of Human Rights, the structure of which includes all judges, two senates of 9 judges and six boards of 3 judges each. The listed subjects of constitutional proceedings have the status of court bodies

According to the author, this law also requires additions in terms of specifying the procedure for the competition of candidates for the post of judge of the Constitutional Court of Ukraine, in matters of probation in court before deciding on their appointment. In addition, it is advisable to provide for amendments to the law of the procedure for dismissing judges of the court, as well as competitive selection for the position of category “A” employees in the Secretariat of the Constitutional Court of Ukraine.

Keywords: constitutional justice, the European model of constitutional justice, the Constitutional Court of Ukraine, judge of the Constitutional Court of Ukraine, constitutional proceedings, participants in constitutional proceedings, novels of constitutional proceedings.